

UREDBA KOMISIJE (EZ-a) br. 2150/2005

od 23. decembra 2005.

kojom se utvrđuju zajednička pravila za fleksibilnu upotrebu vazdušnog prostora

KOMISIJA EVROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Evropske zajednice,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ-a) br. 551/2004 Evropskoga parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. o organizaciji i korišćenju vazdušnog prostora u jedinstvenom evropskom nebu¹, a posebno njen član 7. stavka 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ-a) br. 549/2004 Evropskoga parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. kojom se propisuje okvir za stvaranje jedinstvenog evropskog neba (okvirna Uredba²), a posebno njen član 8. stavka 2.,

budući da:

(1) Fleksibilna upotreba vazduhoplovnog prostora je koncepcija upravljanja vazduhoplovnim prostorom koju je opisala Međunarodna organizacija civilnog vazduholovstva (ICAO), a razvila Evropska organizacija za sigurnost vazdušnog saobraćaja (Eurocontrol), prema kojoj se vazdušni prostor ne bi trebao određivati niti kao sasvim civilni niti kao sasvim vojni vazduhoplovni prostor nego ga je bolje smatrati jednom cjelinom u koju se moraju smjestiti potrebe svih korisnika u najvećem mogućem stepenu.

(2) Eurocontrol je u skladu s članom 8., stavom 1., Uredbe (EZ-a) br. 549/2004 opunomoćen pomoći Komisiji pri razvoju pravila za implementaciju fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora. Ova Uredba u potpunosti uzima u obzir rezultujući izvještaj Eurocontrola od 30. oktobra 2004.

(3) Ovom Uredbom nisu pokrivene vojne operacije i obuka kako je navedeno u članu 1. stavka 2. Uredbe (EZ-a) br. 549/2004.

(4) Države članice su se u Izjavi o vojnim pitanjima povezanim s jedinstvenim evropskim nebom³ obavezale na međusobnu saradnju, uzimajući u obzir nacionalne vojne potrebe, kako bi se osiguralo da svi korisnici vazdušnog prostora u svim državama članicama potpuno i jednoobrazno primjenjuju koncepciju fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora.

(5) U Izvještaju koji su u septembru 2001. zajednički izdali Jedinica za kontrolu rezultata pri Eurocontrolu i agencija Eurocontrol navodi se da postoje velike mogućnosti za poboljšanje postojeće primjene fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora unutar Evrope. Sada treba usvojiti zajednička pravila kako bi se omogućila ta poboljšanja.

(6) Koncepcija fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora uključuje takođe i vazdušni prostor iznad otvorenog mora. Njena primjena, prema tome, ne bi smjela dovoditi u pitanje prava i obaveze država članica koja proizilaze iz Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovu (Čikaška konvencija) od 7. oktobra 1944. i njenih priloga, ili iz Konvencije UN-a iz 1982. o pomorskom pravu.

---

¹ SL L 96, 31.3.2004., str. 20.

² SL L 96, 31.3.2004., str. 1.

³ SL L 96, 31.3.2004., str. 9.

(7) Postoje aktivnosti koje kroz određena vremenska razdoblja zahtijevaju rezervaciju određenog opsega vazdušnog prostora za svoju isključivu ili posebnu upotrebu radi osobina profila njihovih letova ili radi njihovih opasnih osobina, te radi potrebe za osiguravanjem djelotvornog i sigurnog razdvajanja od vazdušnog saobraćaja koji u njima ne sudjeluje.

(8) Djelotvorna i usklađena primjena fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u cijeloj Zajednici zahtijeva postojanje jasnih i dosljednih pravila za civilno-vojnu koordinaciju pri čemu se mora voditi računa o potrebama svih korisnika i o prirodi njihovih različitih aktivnosti.

(9) Djelotvorni postupci civilno-vojne koordinacije moraju se temeljiti na pravilima i standardima kako bi se osiguralo da svi korisnici djelotvorno upotrebljavaju vazdušni prostor.

(10) Bitno je da se kod primjene koncepcije fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora promovise saradnja između susjednih država članica i da se poštuju prekogranične operacije.

(11) Razlike u organizaciji civilno-vojne saradnje u Zajednici ograničavaju jednoobrazno i pravovremeno upravljanje vazdušnim prostorom. Stoga je bitno da se u svakoj državi članici identifikuju osobe i/ili organizacije koje su odgovorne za primjenu koncepcije fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora. Ovi se podaci moraju staviti na raspolaganje državama članicama.

(12) Usklađeni postupci za civilno-vojnu koordinaciju i upotrebu zajedničkog vazdušnog prostora bitan su uslov za uspostavljanje funkcionalnih blokova vazdušnog prostora kako je to definisano u Uredbi (EZ-a) br. 549/2004.

(13) Fleksibilna upotreba vazdušnog prostora odnosi se na upravljanje vazdušnim prostorom na strateškom, predtaktičkom i taktičkom nivou, koje su međusobno odvojene ali snažno zavisne upravljačke funkcije, pa ih se za djelotvornu upotrebu vazdušnog prostora mora izvoditi usklađeno.

(14) Programi za upravljanje vazdušnim saobraćajem, koji su na nivou Evropske saradnje u fazi razvoja, morali bi omogućiti postupno usklađivanje između upravljanja vazdušnim prostorom, upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja i službi vazdušnog saobraćaja.

(15) Kada se u istom vazdušnom prostoru odvijaju različite vazdušne aktivnosti, njihovo usklađivanje zahtijeva kako sigurno vođenje letova tako i optimalnu upotrebu raspoloživog vazdušnog prostora.

(16) Tačnost informacija o statusu vazdušnog prostora i o specifičnim situacijama u vazdušnom saobraćaju, te pravovremena dostava tih informacija civilnim i vojnim kontrolorima leta, imaju direktan uticaj na sigurnost i djelotvornost operacija.

(17) Pravovremena dostupnost ažurnih podataka o statusu vazdušnog prostora bitna je za sve učesnike koji žele pri ulaganju ili ponovnom ulaganju svojih planova leta iskoristiti raspoložive strukture vazdušnog prostora.

(18) Redovna ocjena upotrebe vazdušnog prostora je važan način povećavanja povjerenja između pružaoca civilnih i vojnih usluga i korisnika, te je bitno pomagalo za poboljšanje oblikovanja i upravljanja vazdušnim prostorom.

(19) Godišnje izvještavanje o primjeni fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora iz člana 7. stavka 2. Uredbe (EZ-a) br. 551/2004 moralo bi sadržati relevantne podatke koji su prikupljeni u skladu sa izvornim ciljevima i sa isključivom namjenom boljeg prilagođavanja zahtjevima korisnika.

(20) Potrebno je predvidjeti prelazni period za ispunjenje zahtjeva za koordinaciju između jedinica službi civilnog vazdušnog saobraćaja i jedinica službi vojnog vazdušnog saobraćaja i/ili kontrolnih vojnih jedinica.

(21) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su sa mišljenjem Odbora za jedinstveno evropsko nebo, koji je uspostavljen članom 5., stavom 1., Uredbe (EZ-a) br. 549/2004, DONIJELA JE OVU UREDBU:

Član 1

Predmet

Ovom se Uredbom, u okviru jedinstvenog evropskog neba, učvršćuje i usklađuje primjena fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora kako je definisano u članu 2., tački 22., Uredbe (EZ-a) br. 549/2004, kako bi se olakšalo upravljanje vazdušnim prostorom i upravljanje vazdušnim saobraćajem unutar granica zajedničke saobraćajne politike.

Ovom se Uredbom posebno utvrđuju pravila za osiguravanje bolje saradnje između civilnih i vojnih subjekata odgovornih za upravljanje vazdušnim saobraćajem koji se odvija u vazdušnom prostoru pod nadležnošću država članica.

Član 2

Definicije

1. U smislu ove Uredbe, primjenjuju se definicije utvrđene Uredbom (EZ-a) br. 549/2004.
2. Osim definicija iz stavka 1. primjenjuju se sljedeće definicije:
  - (a) “jedinica za upravljanje vazdušnim prostorom (AMC)” je jedinica koja je odgovorna za svakodnevno upravljanje vazdušnim prostorom u nadležnosti jedne ili više država članica;
  - (b) “rezervacija vazdušnog prostora” je određeni dio vazdušnog prostora koji je privremeno rezerviran za isključivu ili specifičnu upotrebu po kategorijama korisnika;
  - (c) “ograničenje vazdušnog prostora” je određeni dio vazdušnog prostora unutar kojeg se u određenim terminima mogu obavljati različite aktivnosti koje su opasne za let vazduhoplova (“područje opasnosti”); ili vazduhoplovni prostor koji se nalazi iznad kopnenih područja ili teritorijalnih voda države unutar koje je let vazduhoplova ograničen u skladu s nekim specificiranim uslovom (“uslovno zabranjeno područje”); ili vazdušni prostor koji se nalazi iznad kopnenih područja ili teritorijalnih voda države unutar kojeg je let vazdušnog zabranjen (“zabranjeno područje”);
  - (d) “struktura vazdušnog prostora” je specifični dio vazdušnog prostora namijenjen osiguravanju sigurnog i optimalnog djelovanja vazduhoplova
  - (e) “jedinica službe vazdušnog saobraćaja” (ATS jedinica) je civilna ili vojna jedinica koja je odgovorna za davanje operativnih usluga kontrole vazdušnog saobraćaja
  - (f) “civilno-vojna koordinacija” je koordinacija između civilnih i vojnih subjekata ovlašćenih za donošenje odluka i dogovaranje o toku aktivnosti;
  - (g) “kontrolna vojna jedinica” je svaka stalna ili mobilna vojna jedinica koja upravlja vojnim vazduhoplovnim saobraćajem i/ili obavlja druge aktivnosti koje zbog svoje specifične prirode mogu zahtijevati rezervaciju ili ograničenje vazdušnog saobraćaja;
  - (h) “prekogrančni vazdušni prostor” je struktura vazdušnog prostora koja se proteže preko nacionalnih granica i/ili granica područja letnih informacija;
  - (i) “namjena leta” je letna putanja i povezani podaci o letu koji opisuju planiranu putanju leta do odredišta, kako se ažurira u svakom trenutku;
  - (j) “letna putanja” je putanja vazduhoplova kroz vazduh, definisana u tri dimenzije;

- (k) “realno vrijeme” je stvarno vrijeme u kojem se proces ili događaj zbiva;
- (l) “razdvajanje” je razmak između vazduhoplova, nivoa ili staza;
- (m) “korisnici” su civilni ili vojni vazduhoplovi koji djeluju u vazduhu, te bilo koje druge stranke kojima je potreban vazdušni prostor.

Član 3 **Načela**

Koncepcija “fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora” počiva na sljedećim načelima:

- (a) koordinacija između civilnih i vojnih tijela organizuje se na strateškom, predtaktičkom i taktičkom nivou upravljanja vazdušnim prostorom kroz uspostavu sporazuma i postupaka u svrhu povećanja sigurnosti i kapaciteta vazdušnog prostora, te u svrhu poboljšanja djelotvornosti i fleksibilnosti vazdušnih operacija;
- (b) potrebno je uspostaviti i održavati usklađenost između upravljanja vazdušnim prostorom, upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja i službi vazdušnog saobraćaja na sva tri nivoa upravljanja vazdušnim saobraćajem koje su navedene u tački (a), kako bi se, na dobrobit svih korisnika, osigurala djelotvornost planiranja, dodjele i upotrebe vazdušnog prostora;
- (c) rezervacija vazdušnog prostora za isključivu ili posebnu upotrebu kategorija korisnika privremene je prirode i primjenjuje se samo tokom ograničenih vremenskih razdoblja na temelju stvarne upotrebe, a ukida se čim prestane djelatnost koja je uzrokovala njeno uspostavljanje;
- (d) države članice razvijaju saradnju u svrhu djelatvorne i usklađene primjene koncepcije fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora preko nacionalnih granica i/ili granica područja letnih informacija, posvećujući posebnu pažnju prekograničnim aktivnostima; ova saradnja pokriva sva relevantna pravna, operativna i tehnička pitanja;
- (e) jedinice službe vazdušnog saobraćaja i korisnici upotrebljavaju raspoloživi vazdušni prostor na najbolji način.

Član 4 **Strateško upravljanje vazduhoplovnim prostorom (nivo 1)**

1. Države članice obavljaju sljedeće zadatke:

- (a) osiguravaju cjelovitu primjenu koncepcije fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora na strateškom, predtaktičkom i taktičkom nivou;
- (b) redovito pregledavaju zahtjeve korisnika;
- (c) odobravaju djelatnosti koje zahtijevaju rezervaciju ili ograničenje vazdušnog prostora;
- (d) definišu privremene strukture i postupke vazdušnog prostora radi ponude višestrukih mogućnosti u pogledu rezervacija vazdušnog prostora i ruta;
- (e) utvrđuju kriterijume i postupke za stvaranje i upotrebu prilagodljivih horizontalnih i vertikalnih granica vazdušnog prostora, potrebnih za uvažavanje različitih varijacija letnih putova i kratkoročnih promjena letova;
- (f) ocjenjuju nacionalne strukture vazdušnog prostora i mrežu ruta s ciljem planiranja struktura i postupaka fleksibilnog vazdušnog prostora;
- (g) definišu posebne uslove prema kojima su za razdvajanje između civilnih i vojnih letova odgovorne jedinice službe vazdušnog saobraćaja ili kontrolne vojne jedinice;

(h) razvijaju prekograničnu upotrebu vazdušnog prostora sa susjednim državama članicama gdje je to potrebno radi saobraćajnih tokova i aktivnosti korisnika;

(i) usklađuju svoju politiku upravljanja vazdušnim prostorom s politikom susjednih država članica, da bi zajednički riješili upotrebu vazdušnog prostora preko nacionalnih granica i/ili granica područja letnih informacija;

(j) uspostavljaju vazdušne strukture i stavljaju ih na raspolaganje korisnicima u uskoj saradnji i koordinaciji sa susjednim državama članicama, u slučajevima kada dotične strukture vazdušnog prostora imaju značajan uticaj na saobraćaj preko nacionalnih granica i/ili granica područja letnih informacija, radi osiguravanja optimalne upotrebe vazdušnog prostora za sve korisnike u cijeloj Zajednici;

(k) sa susjednim državama članicama uspostavljaju jedinstveni zajednički skup standarda za razdvajanje civilnih i vojnih letova za prekogranične aktivnosti;

(l) uspostavljaju savjetodavne mehanizme između osoba ili organizacija iz stavke 3. i svih relevantnih partnera i organizacija kako bi se osigurao ispravan postupak u odnosu na zahtjeve korisnika;

(m) ocjenjuju i nadziru postupke u odnosu na vazdušni prostor te uspješnost postupaka fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora;

(n) uspostavljaju mehanizme za pohranjivanje podataka o zahtjevima, dodjelama i stvarnoj upotrebi struktura vazdušnog prostora u svrhu daljnje analize i planiranja.

Uslovi iz tačke (g) dokumentiraju se i uzimaju u obzir kod ocjene sigurnosti iz člana 7.

2. U onim državama članicama, u kojima su i civilna i vojna tijela odgovorna za i uključena u upravljanje vazdušnog prostorom, zadaci navedeni u stavu 1. izvode se kroz zajednički civilno-vojni postupak.

3. Države članice navode osobe ili organizacije koje su odgovorne za obavljanje zadataka navedenih u stavu 1. i o njima obavještavaju Komisiju. Komisija održava i objavljuje popis svih navedenih osoba ili organizacija radi daljnje saradnje između država članica.

Član 5

Predtaktičko upravljanje vazdušnim prostorom (nivo 2)

1. Države članice imenuju ili uspostavljaju jedinicu za upravljanje vazdušnim prostorom, za dodjelu vazdušnog prostora, u skladu s uslovima i postupcima utvrđenim u članu 4. stavka 1. U onim državama članicama, u kojima su i civilna i vojna tijela odgovorna za i uključena u upravljanje vazdušnim prostorom, ova jedinica ima oblik zajedničke civilno-vojne jedinice.

2. Dvije ili više država članica mogu uspostaviti zajedničku jedinicu za upravljanje vazdušnim prostorom.

3. Države članice osiguravaju uspostavljanje odgovarajućih potpornih sastava koji jedinici za upravljanje vazdušnim prostorom omogućavaju upravljanje dodjelom vazdušnog prostora i pravovremeno davanje informacija o raspoloživosti vazdušnog prostora svim zainteresiranim korisnicima, jedinicama za upravljanje vazdušnim prostorom, davateljima usluga vazdušnog saobraćaja svim relevantnim partnerima i organizacijama.

Član 6

Taktičko upravljanje vazдушnim prostorom (nivo 3)

1. Države članice osiguravaju uspostavu postupaka civilno-vojne koordinacije i komunikacijskih struktura između odgovarajućih jedinica službi vazdušnog saobraćaja i kontrolnih vojnih jedinica koji omogućavaju međusobnu razmjenu podataka o vazdušnom prostoru kako bi se u stvarnom vremenu omogućila aktivacija, deaktivacija ili ponovna dodjela vazdušnog prostora koji je bio dodijeljen na predtaktičkom nivou.
2. Države članice osiguravaju da odgovarajuće kontrolne vojne jedinice i jedinice službe vazdušnog saobraćaja pravovremeno i učinkovito razmjenjuju informacije o svakoj promjeni planirane aktivacije vazdušnog prostora te da o trenutnom statusu vazdušnog prostora obavijeste sve korisnike kojih se to tiče.
3. Države članice osiguravaju uspostavu postupaka koordinacije i uspostavu potpornih sastava između jedinica službi vazdušnog saobraćaja i kontrolnih vojnih jedinica radi osiguravanja sigurnosti pri upravljanju interakcijama između civilnih i vojnih letova.
4. Države članice osiguravaju uspostavu postupaka koordinacije između civilnih i vojnih jedinica službe vazdušnog saobraćaja, kako bi se omogućilo direktno saopštavanje relevantnih informacija radi rješavanja specifičnih saobraćajnih situacija, kada civilni i vojni kontrolori pružaju usluge u istom vazdušnom prostoru. Ovakve relevantne informacije stavljaju se na raspolaganje, posebno kada je to potrebno iz sigurnosnih razloga, civilnim i vojnim kontrolorima, te kontrolnim vojnim jedinicama kroz pravovremenu razmjenu podataka o letu, uključujući položaj i namjenu leta vazduhoplova.
5. Kada se odvijaju prekogranične aktivnosti, države članice osiguravaju dogovor o zajedničkom skupu postupaka za upravljanje specifičnim saobraćajnim situacijama i za poboljšanje upravljanja vazdušnim prostorom u stvarnom vremenu, između civilnih jedinica službe vazdušnog saobraćaja i vojnih jedinica službe vazdušnog saobraćaja i/ili kontrolnih vojnih jedinica kojih se te aktivnosti tiču.

Član 7

Ocjena sigurnosti

Kako bi održale ili poboljšale postojeći nivoi sigurnosti, države članice osiguravaju da se u okviru postupka sigurnog upravljanja, prije nego što se uvedu bilo kakve promjene postupaka fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora, obavi ocjena sigurnosti, uključujući identifikaciju opasnosti, ocjenu rizika i ublaženje rizika.

Član 8

Izveštavanje

Pri godišnjem izvještavanju o primjeni fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora, kako je navedeno u članu 7. stavka 2. Uredbe (EZ-a) br. 551/2004, države članice dostavljaju podatke koji su detaljno navedeni u Prilogu ovoj Uredbi.

Član 9
Nadziranje usaglašenost

Države članice nadziru usaglašenost s ovom Uredbom pomoću inspekcija, pregleda i revizija sigurnosti.

Član 10
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadeseti dan od njene objave u *Službenom listu Evropske unije*.

Član 6 se primjenjuje 12 mjeseci nakon dana stupanja ove Uredbe na snagu.

Ova Uredba u cijelosti obavezuje i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Briselu 23. oktobar 2005.

Za Komisiju

Jacques BARROT, *Potpredsjednik*

PRILOG

**POPIS ELEMENATA POTREBNIH ZA GODIŠNJE izvještavanje I O PRIMJENI
FLEKSIBILNE UPOTREBE vazdušnog PROSTORA**

- Opšti opis nacionalne organizacije i odgovornosti na nivou 1, nivou 2 i nivou 3 koncepcije fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora.

- Procjena funkcioniranja sporazuma, postupaka i popratnih sistema uspostavljenih na strateškom, predtaktičkom i taktičkom nivou upravljanja vazdušnim prostorom. Ova se procjena izvodi u odnosu na sigurnost, kapacitet vazdušnog prostora te djelotvornost i fleksibilnost vazduhoplovnih operacija svih korisnika.

- Problemi na koje se naišlo tokom provjera ove Uredbe, poduzete mjere i potreba za promjenama.

- Rezultati nacionalnih inspekcija, pregleda i revizija sigurnosti.

- Saradnja između država članica pri upravljanju vazdušnim prostorom a posebno pri kreiranju i upravljanju prekograničnim vazdušnim prostorom i prekograničnim aktivnostima.